

**GYÖNGYÖSTARJÁN KÖZSÉG
POLGÁRMESTERÉTŐL**
3036 Gyöngyöstarján, Jókai Mór tér 3.
Tel: 37/372-025 Fax: 37/372-018
www.gyongyostarjan.hu

Szám: GYT/1667-2/2024
Tárgy: Beszámoló a község környezeti állapotáról

Előterjesztés Gyöngyöstarján Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2024. november 18. napján tartandó közmeghallgatására

**Beszámoló a község környezeti állapotáról
2023/2024**

*1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
51. § (3) bekezdés: „A lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot.”*

1. Környezetvédelmi jogszabályok végrehajtása, helyi hatáskörben lévő környezetvédelmi feladatok ellátása

Polgármesteri hatáskörben, mivel a településen szmoghelyzet kialakulásával nem kell számolni, füstködriadót a polgármester nem rendelt el.
Zaj és rezgésvédelmi ügyben az előző beszámoló óta eltelt időszakban nem született határértéket megállapító határozat.

2. Környezetvédelem helyi szabályozása

2.1. A helyi környezet védelméről Gyöngyöstarján Község Önkormányzata Képviselő-testülete 12/2004 (V.1.) számú rendeletet alkotta, melynek legutolsó módosítása 2023. július 1-től hatályos. A rendelet egyes rendelkezései alkalmazásának tapasztalatai:

2.1.1. „4. § (3) Az épületbontásból kikerülő vagy egyéb építési törmeléknek számító hulladékot, valamint a közterületen felhalmozódott törmelékot, az építés, bontás befejezése után a tulajdonos, illetve az előidéző köteles haladéktalanul elhordani, illetve elhordatni, engedéllyel rendelkező hulladéklerakó telepre.”

Ismétlődő probléma, hogy építési-bontási, felújításból származó hulladék közterületen, külterületen kerül elhelyezésre. Az NHSZ gyöngyösi hulladékudvarában az ilyen jellegű hulladékok 250 kg/év/ingatlan mennyiségig elhelyezhetőek, ezen felül a gyöngyössolymosi kőbányában mint inert hulladék lerakó helyen elhelyezhetőek.

A Büntető Törvénykönyv 248. §-a az alábbiak szerint rendeli büntetni az ilyen cselekményeket:

„(2) Aki arra a célra hatóság által nem engedélyezett helyen

a) az emberi élet, testi épség, egészség, a föld, a víz, a levegő vagy azok összetevői, illetve élő szervezet egyedének veszélyeztetésére alkalmas vagy

b) jelentős mennyiségű

hulladékot elhelyez, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) vagy a (2) bekezdésben meghatározott bűncselekményt

a) veszélyes hulladéokra,

b) különösen jelentős mennyiségű hulladéokra, vagy

c) különös visszaesőként

követik el.”

A Heves Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Hulladékgazdálkodási Osztálya a beszámoló időszakában nem kereste meg az önkormányzatot, hogy a külterületen, önkormányzati tulajdonú ingatlanon, ismeretlen személy által elhelyezett hulladékot szállítsa el. Egy esetben közérdekű bejelentésre történt hulladék elszállítása.

Egy esetben állati tetem került elszállításra.

2.1.2. „5. § (3) Az ingatlan tulajdonosa köteles gondoskodni a házhoz vagy telekhez kapcsolódó

járdaszakasz és nyílt vízelvezetésű árok, vagy a zöld sáv teljes területének a tisztán tartásáról, gyommentesítéséről, a járda (járda hiányában 1,5 m széles sáv) és a járműsáv közötti kiépített vagy kiépítetlen terület gondozásáról, tisztán tartásáról, szemémtelenítéséről, síkosságmentesítéséről. Az ingatlan tulajdonosa köteles az ingatlant határoló gyalogút (járda) mellett felburjánzó gaz irtására is (gyommentesítés) oly módon, hogy az útburkolat ne károsodjon. Az összesöpört szemetet háztartási szemétként kell kezelni.

(4) Az ingatlan tulajdonosa (kezelője, használója) a nyílt vízelvezetésű árokban köteles a vízelvezetést a levágott fű, gaz összegyűjtésével, az iszap és hordalék kitakarításával biztosítani.”

„16. § (3) Az ingatlant határoló gyalogút, járda melletti zöldterület, árok, útpadka fűvének nyírása, illetve kaszálása az ingatlan tulajdonosának, kezelőjének, használójának feladata. A kaszálásból, nyírásból származó növényi hulladékot köteles összegyűjteni, elszállítani (ömlesztve vagy zsákos állapotban).”

A Gyöngyöstarjáni Közös Önkormányzati Hivatal községüzemeltetési ügyintézője közterület ellenőrzés során ellenőrzi a rendelet betartását, 2023-ban az ingatlantulajdonosok részére 8 esetben küldött figyelmeztetést az önkormányzati rendelet betartására, melyet követően mind a 8 ingatlantulajdonos a kötelezettségét teljesítette (6 esetben vízelvezető árok tisztán tartása, 2 esetben gyommentesítés).

2.1.3. „21. § Belterületen gázüzemű üzemi zajforrás használata tilos.

22. § Külterületen gázüzemű üzemi zajforrás használata 22 és 6 óra között tilos. 6 és 22 óra között a gázüzemű üzemi zajforrás belterület felé nem irányítható.”

A lakosság és a mezőgazdasági termelők között konfliktust jelent betakarítás, szüret előtti időszakban a vadak gázüzemű berendezéssel történő riasztása. Az önkormányzat szabályozása ezek használatát lehetővé teszi, de az éjszakai használatot kizárja.

2.1.4 Az Önkormányzat környezetvédelmi alapja

2023-ban 0 Ft bevétele származott a környezetvédelmi alapnak talajterhelési díjból. Kiadási oldala a környezetvédelmi alapnak így nem volt.

2.2. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (4) bekezdés b) pontja az önkormányzat részére felhatalmazást adott az avar és kerti hulladék égetésének önkormányzati rendeletben szabályozására [12/2021. (IX. 24.) önkormányzati rendelet]. A Képviselő-testület ezt a rendeletet megalkotta, de emellett a lakosság számára díjmentes zöldhulladékgyűjtéssel biztosítja az avar és kerti hulladék környezetterheléstől mentes elszállítását is. A tapasztalatok szerint sokan az elszállítás lehetőségével élnek is, de még gyakran előfordul, hogy az erre kijelölt hétfői napon az égetésből származó füst a község domborzati adottságai miatt megüledik.

3. Környezetvédelmi követelmények érvényesítése az önkormányzat fejlesztései során

Az önkormányzat 2021. évben fejezte be a polgármesteri hivatal, a művelődési ház és az általános iskola energetikai korszerűsítését, mely során az épületek energiafelhasználásának csökkentésével a CO-kibocsátás is csökken.

4. Önkormányzat vagy társulása által megszervezett közszolgáltatások

4.1 Ivóvíz- és szennyvízhálózat üzemeltetése

Az ivóvízellátás és szennyvízelvezetés biztosítása önkormányzati feladat, az ivóvíz és szennyvízhálózat tulajdonosa a Gyöngyös Városi Önkormányzat, üzemeltetője a Heves Megyei Vízmű Zrt.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban: Vksztv) értelmében a víziközművek felújítása, fejlesztése, rekonstrukciója az ellátásra kötelezett Önkormányzat feladata. A felújítások a víziközmű üzemeltetője által megfizetett használati (bérleti) díj terhére valósulnak meg, a konkrét fejlesztések és felújítások a költségvetés készítése során kerülnek meghatározásra. A rekonstrukcióra kerülő gerincszakaszok kijelölése a csőtörések száma és az adott szakasz által ellátott fogyasztók száma alapján történik.

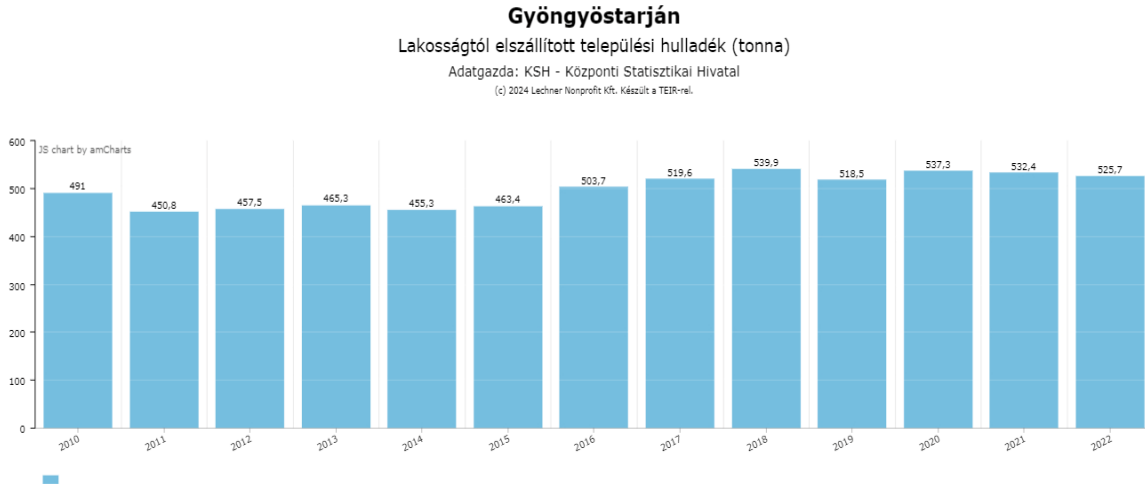
A használati díj kizárólag a víziközmű felújítására fordítható, a felhasználásról éves beszámolót kell készíteni a felügyeletet ellátó Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal részére.

4.2 Nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz (szippantott szennyvíz)

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz összegyűjtése és ártalmatlanításra való átadása az Önkormányzat által megszervezendő közszolgáltatás keretében történik, a közszolgáltató a Terra-Vita

Kft. (Eger, Grónay u. 10.) A közszolgáltatás legmagasabb díját az önkormányzat rendeletben határozza meg.

4.3. Hulladékkezelés

A hulladékgazdálkodási feladat 2023. július 1-jétől kikerült az önkormányzati feladatai közül, a MOL vezette konzorcium látja el a hulladékszállítást minden településen. Az önkormányzat hulladékszállításhoz szükséges vagyonelemeinek felmérése megkezdődött, a hulladékgyűjtő szigetek és a szelektív hulladékgyűjtő edényzetek használatáról megállapodás továbbra sem született.

A központi jogszabályok értelmében a papír, üveg, fém- és műanyag csomagolóanyag szelektív gyűjtése kötelező, az önkormányzati rendelet értelmében pedig a szelektív gyűjtés házhoz menő gyűjtéssel valósul meg, melynek igénybevétele kötelező.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos lakossági tájékoztatás a hatályos jogszabályok értelmében a Közszolgáltató kötelezettsége, aminek – legalább is évente egy alkalommal - eleget tesz. A Közszolgáltatót segítve az önkormányzat is rendszeresen tájékoztatja a lakosságot minden, hulladék közszolgáltatással kapcsolatos kérdéstről, így a szelektív gyűjtés helyes módjáról is.

A begyűjtött hulladékokat az NHSZ gyöngyösi telephelyén válogatják, majd hasznosításra adják át.

2018. július 1-jén hatályba lépett a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás körébe tartozó hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről szóló 13/2017. (VI.12.) EMMI rendelet, melynek 1. melléklet 3. pontja szerint jelentősen növekedett a zöldhulladék gyűjtés előírt gyakorisága. Településünkön az áprilistól novemberig tartó időszakban a gyűjtés kéthetente történik.

A MOHU MOL Zrt. által 2023. július 1-től bevezetett rendszernek köszönhetően immár minden magyarországi lakcímkártyával, tartózkodási engedéllyel, hatósági bizonyítvánnyal, regisztrációs igazolással, vagy bejelentő lappal rendelkező lakos országosan bármelyik hulladékudvarban használhatja.

A hulladékudvarban leadható anyagok listája

Hulladékáram	HAK kód	Napi átvételi egység /ingatalanonként/	Évenkénti behozható mennyiség
toner	08 03 17	2 db/nap	10 db/év
fáradt olaj	13 02 05	50 kg/nap	korlátlan
papír és karton	15 01 01	korlátlan	korlátlan
hungarocell	15 01 02	0,2 m3/nap	korlátlan
fa csomagolási hulladék	15 01 03	korlátlan	korlátlan
vegyes csomagolási hulladék	15 01 06	korlátlan	korlátlan

üveg csomagolási hulladék	15 01 07	korlátlan	korlátlan
textil csomagolási hulladék	15 01 09	korlátlan	korlátlan
kiürült festék dobozok	15 01 10	10 kg/nap	50 kg/év
olajos flakonok	15 01 10	10 kg/nap	50 kg/év
hajtógáz (spray) palackok	15 01 11	5 kg/nap	10 kg/év
gumiabroncs	16 01 03	4 db/nap	16 db/év
olajszűrő	16 01 07	2 db/nap	4 db/év
fékfolyadék	16 01 13	5 kg/nap	10 kg/év
fagyálló	16 01 14	20 kg/nap	60 kg/év
ólomakkumulátor	16 06 01	korlátlan	korlátlan
építési-bontási hulladék	17 01 07	150 kg/nap	1000 kg/év
vegyes papír	20 01 01	korlátlan	korlátlan
síkküveg	20 01 02	korlátlan	korlátlan
konyhai ételmaradék	20 01 08	korlátlan	korlátlan
textil	20 01 11	korlátlan	korlátlan
oldószerek	20 01 13	10 kg/nap	20 kg/év
növényvédőszer	20 01 19	5 kg/nap	10 kg/év
fénycsővek, izzók	20 01 21	korlátlan	korlátlan
étolaj, sütőzsír	20 01 25	korlátlan	korlátlan
festékhulladék	20 01 27	10 kg/nap	20 kg/év
nem veszélyes festékhulladék	20 01 28	20 kg/nap	50 kg/év
veszélyes anyagokat tartalmazó mosószer	20 01 29	2 kg/nap	10 kg/év
mosószer	20 01 30	5 kg/nap	20 kg/év
kiselejtezett elektromos berendezések Li-ion akkumulátorai	20 01 33	korlátlan	korlátlan
elemek és akkumulátorok	20 01 33	korlátlan	korlátlan
veszélyes anyagokat tartalmazó, kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések	20 01 35	korlátlan	korlátlan
napelemek	20 01 35	korlátlan	korlátlan
kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések	20 01 36	korlátlan	korlátlan
fa hulladék (bútorok, fa hulladékok)	20 01 38	korlátlan	korlátlan
egyéb műanyag	20 01 39	korlátlan	korlátlan
egyéb fém hulladék	20 01 40	korlátlan	korlátlan
lom	20 03 07	100 kg/nap	600 kg/év

Elérhetőségek és nyitvatartási idő

Cím: 3200 Gyöngyös, Kenyérgyár u. 19.

Telefonszám: +36 30/095-4962

E-mail: ugyfelszolgalat.gyongyos@nhsz.hu

	Nyitvatartási idő
Hétfő	8.00 órától – 16.00 óráig
Kedd	8.00 órától – 16.00 óráig
Szerda	12.00 órától – 20.00 óráig
Csütörtök	8.00 órától – 16.00 óráig
Péntek	8.00 órától – 16.00 óráig
Szombat	8.00 órától – 16.00 óráig
Vasárnap	ZÁRVA

A gyöngyösi hulladékudvarról szóló tájékoztató alapján:

A gyöngyösi hulladékudvar igénybevételének a feltételei

- **A hulladékudvarokba kizárólag magánszemélyek szállíthatnak be hulladékot, akik a személyazonosságukat (hivatalos, fényképes igazolvánnyal) és lakcímüket (a fényképes igazolvány adataival összhangban álló lakcímkártyával) hitelt érdemlően képesek igazolni.**
- **Minden egyes beszállítás során, a mellékelt táblázat alapján, a hulladékfajták külön-külön mérlegelésre kerülnek.**
- *Kérjük, hogy a különböző anyagáramokat ne csomagolják egybe, azokat külön-külön legyenek szívesek leadásra előkészíteni.*
- **Felhívjuk figyelmüket, hogy a beszállítani kívánt hulladék mérlegre történő le és fel rakodása, valamint a gyűjtőkonténerekbe történő elhelyezése az ügyfelek feladata, ebben a hulladék átvévo kollegánk nem tud segítségükre lenni.**
- **A beszállításra kerülő nem darabos, ömlesztett hulladékot (pl. építési törmelék) kizárólag zsákolt, kötegelt vagy dobozolt, mérhető formában tudjuk fogadni, ellenkező esetben a mérlegelést nem tudjuk elvégezni!**
- **Kérjük ügyfeleinket, hogy a nagyobb méretű vagy súlyú hulladékok esetében a rakodáshoz hozzanak magukkal segítséget.**
- **Fontos, hogy a hulladékudvar csak a rendelkezésre álló szabad kapacitás erejéig fogadhat hulladékot, így előfordulhat, hogy bizonyos hulladékfrakciók esetében nap közben is felfüggesztésre kerülhet az átvétel!**

2023-tól a lomtalanítás rendje megváltozott: a szolgáltató által kijelölt időpontban a községben kijelölt gyűjtőpontokról szállítja el a lomokat a MOHU Miskolc Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Kft. évente egy alkalommal.

További információk: <https://mohumiskolc.hu/>

Az Ingyen piacban rendszeresen jelennek meg olyan hirdetések, melyek „teljes lomtalanítást”, hagyaték felvásárlást kínálnak. Az ingatlantulajdonos kizárólag a közszolgáltatónak jogosult hulladékot átadni, a „vállalkozónak” átadott hulladék jelentős része a közterületen köt ki, amiért első sorban az ingatlantulajdonos a felelős, mivel a hulladék tulajdonjogát kizárólag a Közszolgáltatóra ruházhatja át.

Az építési hulladékot a COLAS Északkő Kft. gyöngyössolymosi bányauzeme inert hulladék hasznosítására vonatkozó engedéllyel rendelkező telephelye átveszi.

5. Az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) internetes lapján elérhető adatok összegzése

5.1. Az OKIR a következő típusú objektumok adatait tartalmazza Gyöngyöstarján közigazgatási területén:

- a. üzemanyagtöltő állomás
- b. Borászat
- c. hulladéklerakó
- d. dögkút

- e. Bánya
- f. Telephely
- g. mezőgazdasági feltáró út
- h. kannamosó, töltő és palackozó üzem
- i. borpince + borbemutató terem
- j. kannamosó és töltő
- k. kanna mosó/töltő, palackmosó helység
- l. előkevert beton gyártó telep
- m. sertéstelep
- n. sertéstelep ivóvízkút
- o. villanszerelő műhely
- p. borászati üzem és pincészet
- q. Autószerelő műhely
- r. Kereskedelmi telephely
- s. vendéglátó telephely
- t. szennyvíztisztító telep
- u. Sertéstelep - hígtrágya tároló medence (600 m³)
- v. Telephely
- w. Kőbánya (2)
- x. üzem
- y. Bár
- z. kőbánya tároló terület
- aa. 20 kV-os távvezeték
- bb. Tarján-patak Gyöngyöstarján
- cc. nemveszélyes hulladék hasznosító telep
- dd. lakberendezési telephely
- ee. tisztított szennyvíz bevezetés
- ff. andezit bánya
- gg. szennyvíztisztító

Részletes adatok a <https://web.okir.hu/> honlapon találhatóak.

5.2. A legnagyobb kibocsátó telephelyek adatbázisa Gyöngyöstarján területére adatot nem tartalmaz.

5.3. Légszennyező anyag kibocsátásokról Gyöngyöstarján Községben 2022. évi adatok állnak rendelkezésre. A Borhy tanya telephelyen mért adatok a következők:

ANYAGNEV	KIBOCSA-TAS EVES	
Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂	4038	kg/év
Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂	1045	kg/év
Szilárd anyag	18	kg/év
Szén-monoxid	207	kg/év

5.4. A felszíni vizek vizsgálatánál a Tarján patak 2022-es adatai állnak rendelkezésre. Mérés helyszíne a Tarján-patak Gyöngyös Nyugati elkerülő út hídjánál.

ME-RES-SZAM	ANYAG_NEV	MINI-MUM	MAXIMUM	ATLAG	MER-TEKEGY-SEG NEV
5	Szulfát	0,079	0,145	0,1154	gramm/liter
5	Ortofoszfát	0,0024	0,00915	0,005526	gramm/liter
5	Nitrát	0,007	0,019	0,0144	gramm/liter
5	Ammónium	0,004	0,026	0,0112	gramm/liter
5	Klorid	0,052	0,114	0,0722	gramm/liter
5	Oxigén (oldott)	0,006	0,013	0,0102	gramm/liter
5	Oldott oxigén (oxigén telítettségi százalék)	70	106	89,6	százalék

5	Vezetőképesség	1000	1510	1186	mikroSiemens/centiméter
1	Szerves szén (TOC) összesen, mint összes C, vagy COD/3	0,01	0,01	0,01	gramm/liter
5	Ammónia-ammónium-nitrogén	0,003	0,02	0,0086	gramm/liter
4	Hidrogén-karbonát	0,409	0,61	0,50175	gramm/liter
4	Karbonát	0,006	0,006	0,006	gramm/liter
4	Összes szerves nitrogén (N-ben)	0,001	0,002	0,00125	gramm/liter
5	Fenolftalein-lúgosság (p-lúgosság)	0,1	0,1	0,1	mmol/liter
5	Levegő hőmérséklet	1	18	9,2	°C
5	Klorofill-a	0,000001	0,0000664	0,00002681	gramm/liter
2	Oldott szerves szén (DOC)	0,009	0,011	0,01	gramm/liter
5	Biokémiai oxigénigény (BOI5)	0,007	0,009	0,0082	gramm/liter
5	Metilorange-lúgosság (m-lúgosság)	6	10	7,8	mmol/liter
5	Összes foszfor	0,00111	0,0036	0,00221	mg/l
5	Nitrit-nitrogén (NO2-N)	0	0	0	gramm/liter
5	Ásványi nitrogén	0,007	0,024	0,0124	gramm/liter
5	Nitrát-nitrogén (NO3-N)	0,001	0,004	0,0028	gramm/liter
5	Víz hőmérséklet	1	16	7,2	°C
4	Összes nitrogén	0,0073	0,0274	0,014725	mg/l
5	Nitrit	0	0	0	gramm/liter

5.5. A szennyezőanyagok kibocsátásánál a szennyvíztisztító telep 2022. évi adatai érhetőek el:

KAJ_NEV	KI_ANYAG_MENNY_KG
Biokémiai oxigénigény (BOI5)	2042,055
Dikromátos oxigénfogyasztás (KOI _k)	9574,969
Összes foszfor	336,712
Összes lebegő anyag	2609,293
Ammónia-ammónium-nitrogén	1490,246
pH, határérték alatt	null
pH, határérték felett	null
Szerves oldószer extrakt (olajok, zsírok)	0
Összes nitrogén	1883,229

2022. évben éves iszapmennyiség térfogata 94,6 m³/év, szárazanyag tartalma 14,38 t/év.

6. Egyéb adatok

6.1. Az országos Légszennyezettségi Mérőhálózat Gyöngyöstarján községhez legközelebbi automata mérési pontja Gyöngyössolymos-Nyírjesen van. A 2023. évi adatok alapján az alábbi maximumokat mérték:

	Határérték	Maximum érték időpontja	Maximum értéke
SO ₂	125 ug/m ³	2023. 10.02.	61,2
NO ₂	100 ug/m ³	2023.11.29.	9,6
O ₃	-	2023. 07.02.	122
PM ₁₀	50 ug/m ³	2023. 10.20.	32

(Forrás: <https://legszenyezettseg.met.hu/levegominoseg/meresi-adatok/automata-merohalozat/72/Ny%C3%ADrjes>)

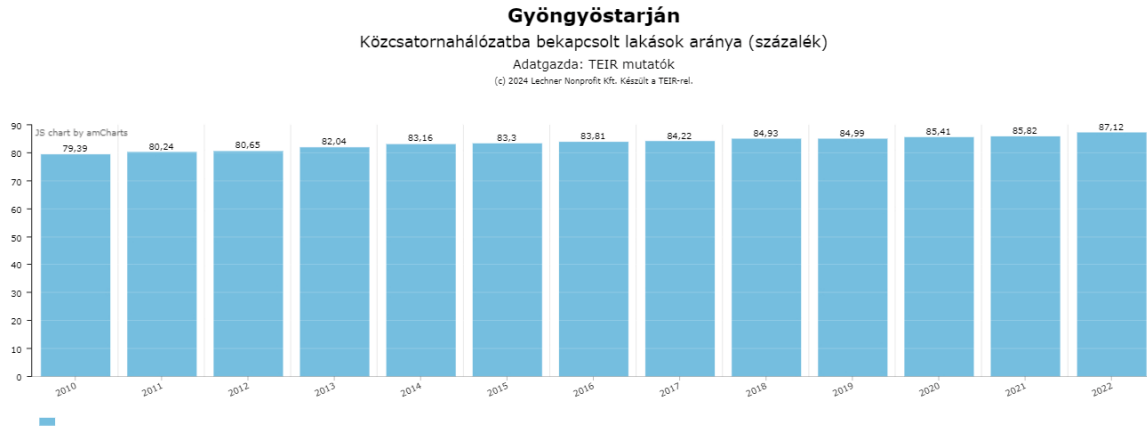
Forrás: 2022. évi összesítő értékelés hazánk levegőminőségéről a manuális mérőhálózat adatai alapján <https://legszenyezettseg.met.hu/storage/media/ertekelesek/2022%20RIV%20ertekeles.pdf>

6.2. A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet sorolja be a megye településeit a felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny, érzékeny, kevésbé érzékeny, valamint a kiemelten érzékeny felszín

alatti vízminőség-védelmi területen lévő települések kategóriába. Gyöngyöstarján Község besorolása felszín alatti vizek tekintetében: érzékeny.

6.3. Közműolló (%)

Közsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások százalékában

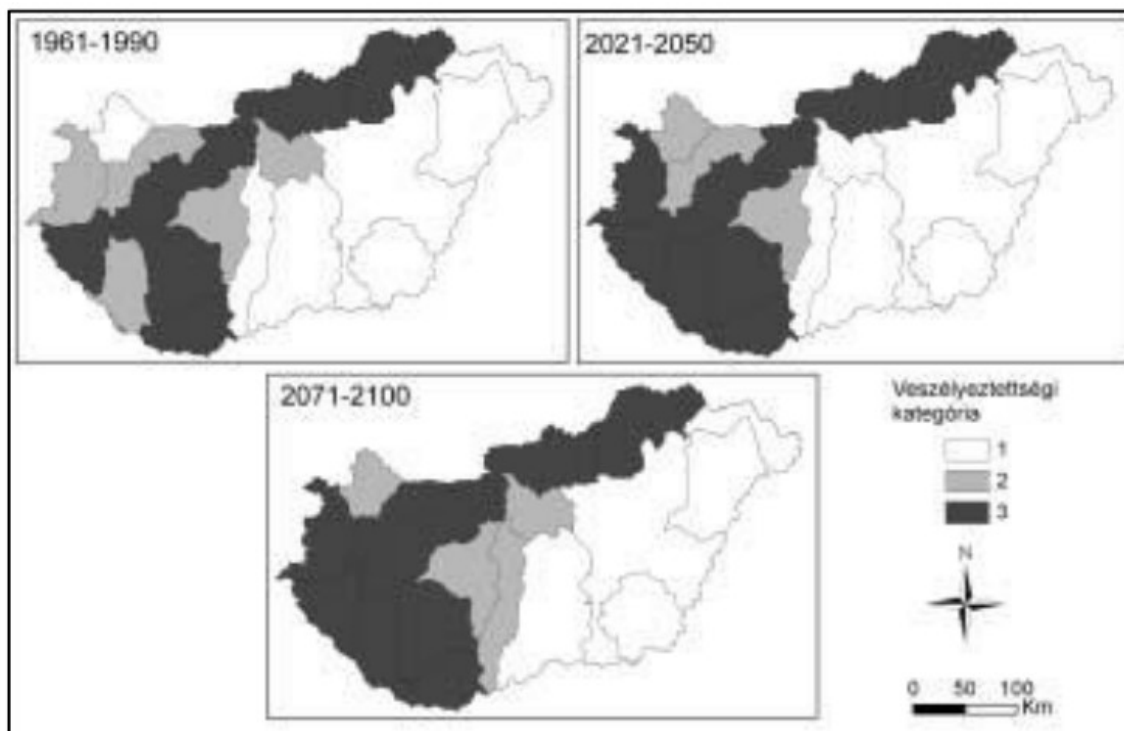
6.4

A Kormány 2022. április végén az 1242/2022. (IV. 28.) számú határozatával hirdette ki Magyarország második alkalommal felülvizsgált vízgyűjtő-gazdálkodási tervét (VGT3). Az első felülvizsgált árvízkezelési tervet (ÁKKT2) a Kormány az 1480/2022. (X. 13.) számú határozatával hirdette ki. A tervek nem csak Magyarország területére, hanem a Duna folyam teljes, nemzetközi vízgyűjtőjére is elkészültek a Duna Védelmi Nemzetközi Bizottság (ICPDR) koordinálásával.

A VGT3 célkitűzése, hogy összeegyeztesse a VKI 2027-re elérendő környezeti célkitűzéseit és az elérésüket biztosító intézkedéseket a mezőgazdaság, vidék- és területfejlesztés, energiatermelés, hajózás, turizmus, klímaalkalmazkodás és a fenntartható vízgazdálkodás igényeivel a vizek jó állapotának elérése érdekében, a szociális és gazdasági célkitűzések figyelembevételével. Az ÁKKT2 célja pedig, hogy keretet biztosítson az árvízkezelési értékelésre és kezelésére, az árvizekkel kapcsolatos, az emberi egészségre, a környezetre, a kulturális örökségre és a gazdasági tevékenységre gyakorolt káros következmények csökkentése érdekében. (Elérhető: <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/f/f4/f4d/f4d7c010cc9b7f2cbba8cf8ad85ed8ccdaa60519.pdf>)

Az ÁKKT2 megállapítása:

„A nemzeti és nemzetközi tudományos kutatások előrejelzések eredményei alapján összességében elmondható, hogy a csapadék mennyisége éves átlagban csökkenni fog Magyarországon, ugyanakkor gyakoribbá válnak a hirtelen lehulló, koncentrált és intenzív csapadékesemények. A csapadék ily módon való alakulása kedvez a villámárvizeknek, az előrevetített hőmérsékletemelkedéssel együttesen pedig az aszály kialakulásának. Egyes eredmények a következőket állapították meg a Tisza teljes vízgyűjtőjére: a 21. század végére a Tisza vízhozama a referencia időszakhoz (1961-1990) képest csökkenni fog február és március hónapokban, illetve júniustól novemberig; áprilisban és májusban pedig növekedést feltételeznek.”

9. ábra. A mezoregiók érzékenységének várható változása a villámárvizekre (1=gyenge, 2=közepes, 3=erős). (Csorba et al., 2012)

„Éghajlatváltozás hatásai kisvízfolyásokon

Várható hatások:

- a kisvízfolyások vízhozama szélsőségessé válik, a csapadékos nyári időszakban tartósan kiszáradhatnak, más esetekben villámárvizek várhatók
- a villámárvizek a kisvízfolyások mentén és a vízgyűjtők területén található településeket veszélyeztetik
- a kiszáradások veszélyeztethetik a kisvízfolyások és vízgyűjtők ökológiáját, az élőhelyek fennmaradását”

A 2023. június 8-án Gyöngyöstarjánban bekövetkezett villámárvíz helyreállítási munkálatai során ezért figyelembe kell venni azt a körülményt is, hogy hosszabb távon is fennáll a település villámárvíz miatti veszélyeztetettsége.

2022. decemberében készült el a Tisza Rézvízgyűjtő Vízyűjtő gazdálkodási terve – 2021 című dokumentum (https://vizeink.hu/wp-content/uploads/2023/04/02_Tisza/Tisza_RVGY.pdf)

A Gyöngyöstarján területén átfolyó Tarján-patakra a következő megállapítások szerepelnek az anyagban (A dokumentum elérhető: https://vizeink.hu/wp-content/uploads/2023/04/02_Tisza/Mellekletek_Tisza.zip) :

- a vízfolyás azonosítója: AEQ038
- a vízfolyás leírása: dombvidéki – közepes esésű – meszes – durva és közepes-finom mederanyagú – kicsi vízgyűjtőjű
- Víztest átlagos közvetlen vízgyűjtő-mérete összetett vízfolyás víztesteknél [km²] : 37,4
- Teljes vízgyűjtő-méret [km²] : 70,4
- Villámárvíz mintaterület: nem
- Leggyakoribb vízhozam a közvetlen vízgyűjtőn (1981-2010) [m³/s]: 0,0401

Tervezett intézkedések:

- SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEPEK ÉPÍTÉSE ÉS KORSZERŰSÍTÉSE: 1,5 Csapadékvíz szennyvízcsatornára történő rákötéseinek csökkentése, egyéb külső vizek kizárása, különösen a felszíni, vagy felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, valamint védett területeken

- 2. MEZŐGAZDASÁGI EREDETŰ TÁPANYAGSZENNYEZÉS CSÖKKENTÉSE: 2.1 Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése a helyes gazdálkodási gyakorlatok alkalmazásának ösztönzésével (nitrátérzékeny területek)
- EGYÉB, KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZTISZTÍTÓKRA VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK: 9 A KÖLTSÉGMEGTÉRÜLÉS ELVÉNEK ALKALMAZÁSA A MEGFIZETHETŐSÉG FIGYELEMBEVÉTELÉVEL A LAKOSSÁGI VÍZSZOLGÁLTATÁS TERÜLETÉN
- EGYÉB, DIFFÚZ SZENNYEZÉST CSÖKKENTŐ INTÉZKEDÉSEK (12; 14; 21): 12 MEZŐGAZDASÁGI TANÁCSADÁS VÍZVÉDELMI SZEMPONTTAL KIEGÉSZÍTETT RENDSZERE
- Emisszió leltárhoz információ gyűjtés: 14.2 Monitoring-rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése
- 15.2 A települési szennyvíztisztító telepen keresztül befogadóba vezetett lakossági eredetű elsőbbségi anyagok kibocsátásának szabályozása
- Természetvédelmi célú intézkedések a vízfolyáson és annak vízgyűjtőjén: 17.4 Vízfolyások és tavak melletti vízvédelmi sávok, pufferzónák kialakítása
- 21.4 Települési eredetű, belterületi növénytermesztésből, állattartásból, közterületekről származó terhelések csökkentése

(A 2010. évi vízgyűjtő-gazdálkodási terv a gyöngyöstarjáni szennyvíztisztító telep minősítésénél az alábbiakat tartalmazta: Szerves anyag tekintetében túlterhelt telep, amely terhelését időnként tovább növelik a borászati eredetű szennyvizek. A telep felülvizsgálata, intenzifikálása javasolt a határérték feletti szennyezés megszüntetése érdekében. A borászati eredetű szennyvizek felülvizsgálata, esetlegesen megfelelő előtisztító építése javasolt.)

Gyöngyöstarján, 2024. november 13.

Kiss Viktor polgármester